

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини,
фізичного виховання і здоров'я

Теорія і методика фізичного виховання

**Тема 9. ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ФІЗКУЛЬТУРНОГО
ЗАНЯТТЯ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ
ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ**

Методичні рекомендації для самостійної роботи
студентів I курсу медичних факультетів
спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія»

Запоріжжя

2019

Затверджено:

на засіданні кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я ЗДМУ

протокол № 1 від 29.08.2019 р.

на ЦМР ЗДМУ

протокол №1 від 29.08.2019 р.

Автори:

Ляхова І. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я ЗДМУ;

Гурєєва А.М., кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я ЗДМУ;

Методичні рекомендації призначені для студентів, які навчаються за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» ЗВО МОЗ України для допомоги у вивченні різних аспектів теорії і методики фізичного виховання, які віднесено до самостійної роботи згідно типової та робочої програм, в рамках підготовки до практичних занять та кращого засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання».

ТЕМА 9. ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ФІЗКУЛЬТУРНОГО ЗАНЯТТЯ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ.

Мета самостійної роботи: ознайомитися з низкою питань, що стосуються характеристики педагогічного аналізу фізкультурного заняття та методики його проведення

Питання для самопідготовки.

1. Науково-методичні концепції педагогічного аналізу заняття (уроку) як одного із методів контролю за діяльністю педагога.
2. Функціональне значення педагогічного аналізу фізкультурного заняття.
3. Типи аналізу занять і їх характеристику.
4. Види аналізу фізкультурних занять.
5. Цілі педагогічного аналізу фізкультурного заняття.
6. Вимоги до постановки завдань фізкультурного заняття.
7. Змістові характеристики педагогічного аналізу фізкультурного заняття. Методика оцінки його результатів.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Теорія і методика фізичного виховання: Том 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання / Т.Ю. Круцевич. – К., 2018. – 392 с.
2. Тулайдан В.Г. Практикум з теорії і методики фізичного виховання / В.Г. Тулайдан., Ю.Т. Тулайдан. – Львів, «Фест-Прінт». 2017. – 179 с.

Допоміжна

1. Чиженок Т.М., Коваленко Ю.О. Методичні рекомендації з організації та проведення педагогічної практики в загальноосвітній школі для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напрямів підготовки «Фізичне виховання», «Здоров'я людини», «Спорт». – Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 84 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.tpal.com.ua/spase/biz/infskarb/doc/viklad/anur.pdf>.
2. <http://ru.osvita.ua/school/method/779/>.
3. <http://www.tpal.com.ua/spase/biz/infskarb/doc/viklad/anur.pdf>.

Актуальність теми. На сучасному етапі реформування й оновлення змісту освіти проблема аналізу фізкультурного заняття значною мірою загострюється. Зусилля дослідників, учених і практичних працівників в галузі фізичного виховання і педагогіки спрямовані на теоретичне обґрунтування нових підходів, розробки теоретичних засад і раціональних методик спостереження й аналізу фізкультурного заняття. Педагогічний аналіз фізкультурного заняття слід розглядати як вид певної діяльності, що дозволяє з'ясувати та оцінити її об'єктивні закономірності, складові та структуру. Він є одночасно засобом і методом контролю за організаційною, дидактичною, методичною та психолого-педагогічною діяльністю педагога і спрямований на визначення ефективності фізкультурного заняття.

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Розглянути науково-методичні концепції педагогічного аналізу заняття (уроку) як одного із методів контролю за діяльністю педагога.

Т. Шамова та Ю. Конаржевським у праці «Педагогічний аналіз уроку в системі внутрішньошкільного управління» науково обґрунтовано і висвітлено питання аналізу однієї з форм навчальних занять – уроку. Авторами висунута ідея творчого підходу до його аналізу, стверджується думка про неможливість укласти його в будь-яку готову схему; представлена пам'ятка аналізу уроку; класифікуються основні його недоліки і причини їх виникнення, пропонуються поради із проведення співбесіди з учителем перед безпосереднім аналізом уроку.

В. Симонов висвітлює системний підхід до аналізу уроку відносно його діяльнісних компонентів. На його думку, урок як систему характеризують п'ять основних складових: мета діяльності, учитель (діяльність учителя на уроці), учні (навчальна діяльність), зміст діяльності, стиль взаємовідносин учителя й учнів. Для кожного із цих компонентів уроку автор пропонує оцінні параметри, які дозволяють проаналізувати його як цілісну педагогічну систему.

Науково-практичну значущість мають рекомендації, розроблені Ю. Бабанським стосовно підсумкового аналізу уроку й оцінки стану його реалізації з точки зору оптимальності дій учителя.

М. Махмутов зауважував: «У педагогічній літературі аналіз уроку розглядається як розбір та оцінка заняття в цілому й окремих його сторін, як один із видів методичної роботи, як засіб навчання студентів, як метод наукового дослідження тощо». Разом із тим автор стверджує, що розбір та оцінка уроку недостатньо ефективні у зв'язку з відсутністю теорії аналізу уроку; недостатньо розроблена методика спостереження навчального процесу, не виявлені закономірності, правила, методи організації педагогічних спостережень на уроці. Таким чином, педагог підійшов упритул до необхідності класифікації аналізу уроку, розробки параметрів оцінки його ефективності залежно від його типу.

Домінуючою ідеєю концепції аналізу уроку В. Онищука є його дидактична сторона – це: загальні відомості про урок, тип і структуру уроку, зміст уроку, принципи, методи та прийоми навчання, поведінка учнів, поведінка вчителя, результати уроку, висновки та пропозиції. У колективній праці «Дидактика сучасної школи» за ред. В. Онищука подається такий план аналізу уроку: 1) мета відвідування уроку; 2) загальні відомості; 3) тема та мета уроку; 4) тип і структура уроку; 5) зміст уроку; 6) принципи навчання; 7) методи, прийоми та засоби навчання; 8) поведінка учнів; 9) поведінка вчителя; 10) результати уроку, висновки та пропозиції.

Вагомий внесок у теорію та технологію системного підходу до педагогічного аналізу й самоаналізу уроку зробив відомий російський учений у галузі управління Ю. Конаржевський. Аналіз уроку він розглядає як один з основних інструментів реалізації психолого-педагогічного аспекту внутрішньошкільного управління. Автор зазначає, що «головне, що нам необхідно зрозуміти сьогодні, полягає в тому, що педагогічний аналіз уроку є основним інструментом індивідуального психолого-педагогічного управління. При правильному підході до його організації та проведення, при перетворенні аналізу уроку вчителя у школу підвищення його педагогічної майстерності (а в іншому варіанті він просто не потрібен) цей процес надає керівнику та вчителю великі можливості для продуктивної взаємодії, для розв'язку таких питань, які за інших обставин не можуть бути розв'язані».

На думку Ю. Конаржевського, зміст аналізу уроку завжди повинен служити завданням включення вчителя в режим творчості. Про його значущість В. Сухомлинський писав, що треба зробити кожного вчителя вдумливим, допитливим дослідником. Справжній педагогічній творчості притаманні риси дослідництва, творчого узагальнення своєї праці.

У працях І. Страхова провідною думкою є те, що психологічний аналіз уроку однаковою мірою передбачає як вивчення діяльності вчителя, так і вивчення діяльності учнів. При цьому вивчення цих взаємопов'язаних суб'єктів навчально-виховного процесу здійснюється таким чином, щоб забезпечити вдосконалення психологічних основ процесів учіння, навчання й виховання. Особливе місце у його дослідженнях посідають питання спостереження організації та виховання уваги учнів у процесі сприйняття ними нового навчального матеріалу, самостійної роботи на уроках; організації уваги учнів на окремих етапах уроку, особливостей уваги (стійка, нестійка, вольова, довільна, недовільна, розподільна, обсяг). Автором досліджувалися також питання психології педагогічного такту вчителя на уроці, застосування методів навчання та виховання (гнучкість, виразність вербального й мімічного спілкування з учнями); висунута ідея доцільності

психологічного аналізу окремих аспектів, фрагментів і параметрів уроку залежно від мети та завдання його спостереження; розкриваються деякі сторони психологічного аналізу уроку в процесі реалізації принципів навчання.

Таким чином, підводячи підсумки представленому вище, можна стверджувати, що спостерігається різноманітність концепцій аналізу уроку, що обумовлено відмінностями провідних ідей та наукових підходів авторів до нього (оптимізація, системність, комплексність, діяльнісний підхід та ін.). Більшість учених, які досліджували проблему аналізу уроку, розглядають урок переважно в одноаспектному плані, тобто з дидактичної чи психологічної сторони без взаємозв'язку між ними та іншими його аспектами. На сьогодні ще недостатньо розкриті шляхи реалізації ідеї диференційованого підходу до спостереження й аналізу уроку.

Завдання 2. Засвоїти функціональне значення педагогічного аналізу фізкультурного заняття.

Згідно рекомендаціям Навчально-методчного центру ПТО, засобом, який дозволяє робити висновки про якість і ефективність будь-якого фізкультурного заняття, є *педагогічний аналіз*. Комплексний підхід, який полягає в об'єднанні оцінювання організації та методики проведення фізкультурного заняття з урахуванням оцінки його якості, вирішення поставлених завдань на занятті, набутих тими, хто займаються знань, умінь і виховання фізичних якостей, є методичним і результативним.

На підставі роботи Ю. Конаржевського «Аналіз уроку», в якій він розкриває функції педагогічного аналізу уроку, та відповідної модифікації розкриємо значення педагогічного аналізу фізкультурного заняття.

Функціональне значення педагогічного аналізу фізкультурного заняття полягає в тому, що він:

- 1) є основним інструментом індивідуального психолого-педагогічного управління і надає великі можливості педагогу для продуктивної діяльності та підвищення педагогічної майстерності;
- 2) завжди служить як завданням розвитку, так і завданням включення педагога у процес творчості;
- 3) є джерелом мотивації педагога для самореалізації у своїй професійній діяльності, саморозвитку особистості, розвитку здібностей, освоєння нових методик і технологій, поліпшення співпраці з тими, хто займаються тощо;
- 4) є найефективнішим засобом індивідуальної методичної роботи;
- 5) є основою для розповсюдження передового педагогічного досвіду;
- 6) формує і розвиває спадкоємні зв'язки у фізичному вихованні та педагогіці;
- 7) виявляє найбільше активний та безпосередній вплив на кінцеві результати навчально-виховного процесу;
- 8) найефективніший інструмент у вивченні індивідуальних особливостей тих, хто займаються, особливо фізичних і морально-вольових;
- 9) є основою для конструювання єдності педагогічних позицій колективу фізичної культури зокрема і педагогічного колективу в цілому;
- 10) постійно націлює педагога на самоаналіз;
- 11) дозволяє провести педагогу глибокий і кваліфікований аналіз, який слід розглядати як найліпший засіб виховання його свідомого відношення до своєї діяльності;
- 12) завжди повинен будуватися на почутті поваги і довіри до людини;

13) повинен проводитися задля істинної віри в успіх педагога, формувати почуття успіху.

Після проведення педагогічного аналізу фізкультурного заняття важливо показати і відмітити те, що може бути рекомендовано для подальшого використання педагогами в їх фізкультурній або іншій діяльності, що пов'язана із руховою діяльністю тих, хто займається (в залежності від форми заняття).

Завдання 3. Створити уявлення про типи аналізу занять і їх характеристику.

Розрізняють такі **типи аналізу занять**:

- 1) аспектний аналіз;
- 2) поетапний аналіз;
- 3) поелементний аналіз;
- 4) комплексний аналіз;
- 5) аналіз проблемних фізкультурних занять;
- 6) системний аналіз.

1. Аспектний аналіз передбачає повне висвітлення однієї сторони навчально-виховного процесу (наприклад: володіння педагогом навчальним предметом, уміння створити психологічно комфортну обстановку на фізкультурному занятті, володіння сучасними технологіями навчання, вміння підтримувати дисципліну на занятті тощо). Це може бути аналіз виховної сторони фізкультурного заняття, або тільки психологічної, або тільки організаційної його сторони.

2. Поетапний аналіз характеризується відвідуванням, що досягається при розгляді окремих етапів фізкультурного заняття при їхньому почерговому аналізі.

3. Поелементний аналіз (короткий) передбачає розподіл фізкультурного заняття на структурні компоненти та проведення їх

почергового аналізу виходячи з мети і завдань відвідування. Він проводиться з метою загальної оцінки його якості, науково-теоретичного рівня.

4. Комплексний аналіз – вивчення факторів фізкультурного заняття таких як: навчання, виховання, діяльність викладача, діяльність учнів у взаємодії. Він передбачає всебічний розгляд в єдності та взаємозв'язку цілей, змісту, форм і методів організації фізкультурного заняття.

5. Аналіз проблемних фізкультурних занять характеризується аналізом етапів діяльності на занятті тих, хто навчаються, при актуалізації знань і умінь, формуванні нових понять і способів дій, формуванні умінь і навичок, вихованні фізичних якостей, що дозволяє розглядати фізкультурне заняття як цілісне явище.

6. Системний аналіз (повний) проводиться з метою контролю якості організації навчально-виховного процесу чи вивчення стилю діяльності вчителя, досвіду його роботи; він передбачає аналіз таких аспектів заняття, як змістового, дидактичного, психологічного. Розгляд в єдності та взаємозв'язку компонентів навчального процесу й етапів фізкультурного заняття для встановлення причин невідповідності між поставленими метою і завданнями і реальним результатом заняття є доволі важливим аспектом системного аналізу.

Завдання 4. Засвоїти види аналізу фізкультурних занять.

Кожний із представлених вище типів аналізу фізкультурного заняття може мати певні види.

Види аналізу фізкультурного заняття:

- 1) дидактичний;
- 2) психологічний;
- 3) виховний;
- 4) методичний;
- 5) організаційний.

1. Дидактичний аналіз передбачає аналіз фізкультурного заняття за основними дидактичними категоріями (постановка мети заняття, дотримання принципів фізичного виховання і навчання, логіки підбору навчальних засобів і методів навчання і виховання, питання активізації рухової діяльності тих, хто займаються, організації самостійної роботи на занятті, реалізації принципу єдності навчання і виховання та ін.).

2. Психологічний аналіз передбачає вивчення головним чином психологічного клімату на фізкультурному занятті, стосунків між педагогом і тими, хто займаються, питань педагогічного такту педагога, ступеня його особистого впливу на тих, хто займаються, або, іншими словами, характеру взаємодії особистостей: симпатії, антипатії, гумору, наявності інтересу до конкретного заняття тих, хто займаються, та до фізичної культури зокрема, емоційного настрою тих, хто займаються на занятті.

3. Виховний аналіз проводиться з метою вивчення ступеня виховного впливу фізкультурного заняття на тих, хто займаються. Часто педагог, намагаючись досягти дидактичної мети заняття, не використовує виховних можливостей навчального матеріалу і не застосовує прийомів виховного впливу на своїх підопічних.

4. Методичний аналіз фізкультурного заняття передбачає вивчення діяльності педагога і тих, хто займається, а точніше, їх взаємодії в основних структурних компонентах заняття: I – підготовча частина заняття; II – основна частина заняття; III – заключна частина заняття. Той, хто проводить аналіз заняття, повинен розглядати сукупність прийомів і методів діяльності педагога по відношенню до тих, хто займаються, виходячи із:

- 1) завдань, які поставлені на занятті;
- 2) етапів навчання фізичних вправ (цілеспрямованих рухових дій):
 - I – початкового розучування;
 - II – поглибленого або деталізованого розучування;
 - III – закріплення і вдосконалення;
- 3) координаційної складності тієї або іншої фізичної вправи;

4) рухового досвіду тих, хто займаються.

5. Організаційний аналіз фізкультурного заняття передбачає вивчення прийомів організації занять, слідування педагогом за дисципліною на занятті, ведення ним документації, в тому числі наявності та якості плану-конспекту-заняття; раціональності розподілу та використання часу фізкультурного заняття, виходячи як із його частин, так і із його завдань; дотримання педагогом санітарно-гігієнічного режиму.

Завдання 5. З'ясувати можливі цілі педагогічного аналізу фізкультурного заняття.

Педагогічний аналіз фізкультурного заняття, яке проводить педагог (викладач фізичної культури ЗВО або вчитель ЗОЗ), може проводитися з різною ціллю, а саме:

1. Формування в тих, хто навчається, позитивних мотивів навчання.
2. Практична спрямованість фізкультурного заняття.
3. Розвиток активної пізнавальної та рухової діяльності на занятті, самостійності тих, хто займаються, через ефективне використання методів навчання.
4. Ефективність навчальної роботи на фізкультурному занятті, формування у тих, хто займаються, вмінь аналізувати техніку виконання вправ, робити висновки та виправляти технічні помилки різного характеру під час виконання фізичних вправ.
5. Шляхи забезпечення розвитку пізнавально-практичної діяльності тих, хто займаються.
6. Розвиток фізичних і розумових здібностей тих, хто займаються.
7. Стимулювання активності тих, хто займаються, формування у них навичок самостійної роботи, розвиток відтворюючої і творчої уяви.
8. Організація навчальної діяльності тих, хто займаються, доцільність структури заняття, взаємодія його компонентів.

9. Відповідність форм, методів, дидактичних завдань структурі фізкультурного заняття.

10. Організація самостійної роботи, реалізація принципу «вчити тих, хто займаються, навчатися».

11. Мовна культура. Культура спілкування. Правильність і доцільність подачі команд і розпоряджень на фізкультурному занятті.

12. Особистісний підхід педагога до виховання тих, хто займаються, в процесі рухової діяльності.

13. Формування особистості засобами фізичного виховання.

14. Використання елементів української культури на фізкультурних заняттях (українських рухливих ігор, казацьких ігор, елементів спасу, речитативів і т. і.).

15. Розвиток логічного й образного мислення на фізкультурних заняттях, уявлення про виконання різних фізичних вправ.

16. Ефективність використання дидактичного матеріалу на фізкультурних заняттях.

17. Реалізація педагогом на фізкультурному занятті ознайомлення з новим практичним матеріалом, процесу навчання рухових дій; їх закріплення і вдосконалення, повторення раніше вивченого практичного матеріалу, а також контролю за рівнем засвоєння рухів або рівнем розвитку фізичних здібностей.

18. Дотримання педагогом рекомендації, даних йому під час атестації.

19. Забезпечення педагогом на фізкультурному занятті засвоєння тими, хто навчаються, опорних знань, рухових умінь і навичок.

20. Виховання педагогом в тих, хто навчаються, навичок самоконтролю та самовдосконалення через залучення їх до самостійної навчальної діяльності.

21. Виховання позитивного ставлення до навчання тих, хто навчаються, через мотивацію їхньої навчальної діяльності шляхом розкриття практичного значення теми, що вивчається.

Завдання 6. Засвоїти вимоги до постановки практичних завдань фізкультурного заняття.

Кожне фізкультурне заняття повинно проводитися відповідно до плану-графіку засвоєння навчального матеріалу. Під час перевірки фізкультурного заняття і його аналізу *звертається увага* на відповідність тих завдань, вивчення які були передбачені планом-графіком згідно номера фізкультурного заняття, і реальним їх виконанням на фізкультурному занятті.

Дотримання педагогом плану розподілу навчального матеріалу на рік або семестр забезпечує послідовність і вирішенні навчальних і виховних завдань, що в свою чергу робить навчальний матеріал практичних занять доступним для тих, хто займаються, та дозволяє найбільш повно розкрити їхні рухові можливості та морально-вольові якості.

Практичні завдання фізкультурного заняття умовно можна поділити на 2 групи:

- 1) ті, що спрямовані на формування рухових вмінь і навичок;
- 2) ті, що спрямовані на розвиток рухових здібностей.

Завдання заняття, що спрямовані на формування рухових вмінь і навичок, ставляться у такій формі:

- 1) ***ознайомитися*** з технікою виконання (далі вказати конкретну фізичну вправу), наприклад, *бігу на 100 м*. Це завдання ставиться на 1-му занятті, коли фізична вправа тими, хто займається ще не вивчалася (І-й етап навчання рухової дії – початкового розучування);
- 2) ***учити*** техніці виконання (далі вказати конкретну фізичну вправу), наприклад, *бігу на 100 м*. Це завдання ставиться на 2-му-3-му заняттях, коли ті, хто займаються, вже попередньо були ознайомлені з фізичною вправою (II-й етап навчання рухової дії – поглибленого або деталізованого розучування);

- 3) **закріпити (або вдосконалити) техніку виконання** (далі вказати конкретну фізичну вправу), наприклад, *бігу на 100 м* (III-й етап навчання рухової дії – закріплення або вдосконалення);
- 4) **скласти на оцінку (контроль) техніку виконання** (далі вказати конкретну фізичну вправу), наприклад, *бігу на 100 м* (III-й етап навчання рухової дії – закріплення або вдосконалення);
- 5) **повторити техніку виконання** (далі вказати конкретну фізичну вправу), наприклад, *бігу на 100 м*. Таке завдання ставиться, якщо техніка виконання будь-якої вправи засвоєна погано і є багато помилок при її виконанні. Крім того, ця фізична вправа є доволі важливою і від її правильного засвоєння залежить ціла низка наступних рухових дій, що підлягають вивченню згідно навчального плану. Однак метою повторення фізичної вправи можуть бути й інші причини.

Слід зазначити, що на одному фізкультурному занятті відносно однієї тієї ж фізичної вправи можуть ставитися 2 завдання одночасно. Наприклад, **закріпити техніку виконання** (далі вказати конкретну фізичну вправу) **і скласти її на оцінку, або закріпити і вдосконалити техніку виконання** (далі вказати конкретну фізичну вправу), наприклад, *бігу на 100 м*).

Частіше за все такі двоєдині завдання ставляться на етапі закріплення і вдосконалення навчального матеріалу і тоді, коли сама фізична вправа була вже добре засвоєна тими, хто займаються, та вже не представляє великої складності для них.

Завдання заняття, що спрямовані на розвиток рухових здібностей ставляться таким чином:

- 1) **розвивати силу (абсолютну силу, відносну силу або силову витривалість та ін.) м'язів...** Далі треба вказати, яких саме м'язів. Наприклад, розвивати силу м'язів плечового поясу;
- 2) **розвивати швидкість (швидкість реакції на сигнал, частоту рухів, швидкість поодинокого руху)** бігу, наприклад, на 60 м або розвивати

швидкісно-силові здібності в стрибку (далі вказати його вид) *або в метанні* (далі вказати його вид);

3) розвивати координаційні здібності (рівновагу, орієнтування в просторі, відчуття ритму, вміння розслабляти м'язи та ін.);

4) розвивати гнучкість хребта або рухливість в певних суглобах (колінних, гомілковостопних, кульшових, плечових, ліктьових та ін.);

5) розвивати витривалість (анаеробну, аеробну, анаеробно-аеробну) (далі вказати, в якому саме виді вправ).

Завдання 7. Ознайомитися зі змістовими характеристиками педагогічного аналізу фізкультурного заняття і методикою оцінки його ефективності.

Таблиця 1.

II. Змістові характеристики педагогічного аналізу фізкультурного заняття

№ з/п	Зміст	Бали			
		0	1	2	3
1.	Своєчасність початку фізкультурного заняття та його організація.				
2.	Перевірка виконання домашнього завдання.				
3.	Перевірка знань тих, хто займаються.				
4.	Повідомлення завдань фізкультурного заняття.				
5.	Актуалізація педагогом знань і способів діяльності тих, хто займаються.				
6.	Застосування методів проблемного навчання на занятті.				
7.	Оптимальність співвідношення діяльності педагога і тих, хто займаються, а також співвідношення повідомлення теоретичних відомостей і виконання практичних завдань, виходячи із їх постановки.				
8.	Організація самостійної роботи тих, хто займаються.				
9.	Забезпечення позитивної мотивації навчання.				

10.	Забезпечення активності на занятті тих, хто займаються.				
11.	Звертання уваги тих, хто займаються, на зв'язок матеріалу заняття з життям, практикою.				
12.	Володіння педагогом способами створення проблемних ситуацій.				
13.	Наявність зворотного зв'язку між педагогом і тими, хто займаються, в ході фізкультурного заняття.				
14.	Доцільність і ефективність використання педагогом наочності та технічних засобів навчання.				
15.	Врахування педагогом індивідуальних особливостей тих, хто займаються (використання індивідуального підходу).				
16.	Диференціація завдань тих, хто займаються, під час фізкультурного заняття (використання диференційованого підходу – розподіл за статтю і групами фізичної підготовленості).				
17.	Правильність порядку дій педагога при ознайомленні з новим матеріалом (назва вправи, показ, пояснення, надання можливості спробувати виконати фізичну вправу 1-2 рази).				
18.	Тактовність і демократичні взаємини педагога з тими, хто займаються.				
19.	Раціональність використання часу фізкультурного заняття (щодо підготовки місць занять і спортивного інвентарю, пояснення техніки виконання фізичних вправ, безпосереднього їх виконання, виправлення методичних помилок).				
20.	Ефективність контролю за роботою тих, хто займаються, оцінка їхніх знань і умінь (корекція помилок під час виконання фізичних вправ і після їх виконання)				
21.	Адекватність оцінки педагога реальним результатам роботи на занятті тих, хто займаються (загальна оцінка або конкретна оцінка).				

22.	Правильність і конкретність надання домашнього завдання тим, хто займаються (доцільність і можливість виконання фізичної вправи вдома, конкретизація кількості підходів і разів виконання вправи в 1-му підході; кратність її виконання протягом тижня або дня; врахування диференційованого та індивідуального підходів, виходячи із стану здоров'я, фізичної підготовленості тих, хто займаються).				
23.	Підбиття підсумків фізкультурного заняття.				
24.	Ступінь емоційного впливу фізкультурного заняття на тих, хто займаються (позитивність емоційного фону заняття).				
25.	Відповідність типу фізкультурного заняття поставленим меті та його завданням (ступінь реалізації поставлених завдань).				
26.	Сума балів за кожним із критеріїв, що характеризують діяльність педагога на фізкультурному занятті (див. нижче).				

III. Оцінка результатів педагогічного аналізу фізкультурного заняття.

Кількість балів за кожний із пунктів, що характеризує діяльність педагога на фізкультурному занятті, представлена в таблиці 1 і виставляється, виходячи з таких критеріїв:

3 бали – вимога до пункту виконується повністю;

2 бали – вимога до пункту виконується в основному;

1 бал – вимога до пункту виконується тільки частково;

0 балів – не виконується.

Ефективність фізкультурного заняття оцінюється за коефіцієнтом К, що розраховується за спеціальною формулою як результат ділення суми балів за кожний із компонентів фізкультурного заняття на 75, тобто на максимально можливу суму балів.

$$K = \frac{X_1 + X_2 + X_3 \dots + X_{25}}{75}$$

Де:

К – коефіцієнт ефективності фізкультурного заняття;

Х₁, Х₂, Х₃ та ін. – бал за кожний із компонентів фізкультурного заняття;

75 – максимально можлива сума балів.

Ефективність фізкультурного заняття за рівнями:

- **висока**, якщо **К** лежить у межах від 0,8 до 1 балу;
- **середня**, якщо **К** лежить в межах від 0,6 до 0,8 балів;
- **низька**, якщо **К** є нижчою, ніж 0,6 балів.

Питання для самоперевірки знань

1. Хто із педагогів є авторами розробки науково-методичних концепцій педагогічного аналізу заняття (уроку)?
2. В чому полягає функціональне значення педагогічного аналізу фізкультурного заняття?
3. Які типи аналізу занять Ви знаєте?
4. Надайте характеристику кожному із типів аналізу фізкультурного заняття.
5. Які є види аналізу фізкультурних занять?
6. З якою метою може проводитися педагогічний аналіз фізкультурного заняття?
7. Як ви розумієте аналіз відповідності постановки завдань фізкультурного заняття плану-графіку засвоєння навчального матеріалу?
8. Як правильно здійснюється постановка завдань занять, що спрямовані на формування рухових вмінь і навичок? Наведіть свій приклад постановки таких завдань на різних етапах навчання конкретної рухової дії.

9. Як здійснюється постановка завдань, що спрямовані на розвиток рухових здібностей? Наведіть свій приклад постановки такого роду завдання для розвитку будь-якої фізичної здібності.
10. Які вимоги пред'являються до фізкультурного заняття, виконання яких підлягає педагогічному аналізу (основні складові аналізу) ?
11. Як проводиться оцінка результатів педагогічного аналізу фізкультурного заняття (критерії оцінки і бал)?
12. За якою формулою оцінюється ефективність фізкультурного заняття?
13. За якими рівнями здійснюється оцінка ефективності фізкультурного заняття? Конкретизуйте свою відповідь щодо певних балів за кожним із рівнів.